

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO

GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Prishtinë, më 18 korrik 2017
Nr. ref.:AGJ 1107/17

AKTGJYKIM

në

rastin nr. KO142/16

Parashtrues

**Kolegji i Apelit i Dhomës së Posaçme të Gjykatës Supreme të Kosovës për
çështje që lidhen me Agjencinë Kosovare të Privatizimit**

**Vlerësim i kushtetutshmërisë së neneve 10 dhe 40.1.5 të Shtojcës së Ligjit
nr. 04/L-034 për Agjencinë Kosovare të Privatizimit**

GJYKATA KUSHTETUESE E REPUBLIKËS SË KOSOVËS

e përbërë nga:

Arta Rama-Hajrizi, kryetare
Ivan Cukalovic, zëvendëskryetar
Altay Suroy, gjyqtar
Almiro Rodrigues, gjyqtar
Snezhana Botusharova, gjyqtare
Bekim Sejdiu, gjyqtar
Selvete Gerxhaliu-Krasniqi, gjyqtare dhe
Gresa Caka-Nimani, gjyqtare

Parashtruesi i kërkesës

1. Kërkesa është dorëzuar nga Kolegji i Apelit i Dhomës së Posaçme të Gjykatës Supreme të Kosovës për çështje që lidhen me Agjencinë Kosovare të Privatizimit (në tekstin e mëtejme: gjykata referuese).

2. Kërkesa është nënshkruar nga Sahit Sylejmani, kryetar, Vladimir Kanev, gjyqtar, Werner Kannenberg, gjyqtar, Sabri Halili, gjyqtar, dhe Ilmi Bajrami, gjyqtar.
3. Kërkesa e dorëzuar nga gjykata referuese ka të bëjë me gjykimin që zhvillohet në atë gjykatë në lëndën me numër AC-II-12-0086.

Ligji i kontestuar

4. Gjkata referuese konteston kushtetutshmërinë e neneve 10 dhe 40.1.5 të Shtojcës së Ligjit nr. 04/L-034 për Agjencinë Kosovare të Privatizimit (në tekstin e mëtejme: Ligji për AKP-në), të miratuar nga Kuvendi i Republikës së Kosovës më 31 gusht 2011.

Objekti i çështjes

5. Gjkata referuese kërkon nga Gjkata Kushtetuese e Republikës së Kosovës që të vlerësojë kushtetutshmërinë e neneve 10 dhe 40.1.5 të Shtojcës së Ligjit për AKP-në, për të cilat pretendon se janë në kundërshtim me nenin 46 [Mbrotjtja e Pronës] të Kushtetutës së Republikës së Kosovës (në tekstin e mëtejme: Kushtetuta), në lidhje me nenin 1 të Protokollit nr. 1 të Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut (në tekstin e mëtejme: Konventa).

Baza juridike

6. Kërkesa bazohet në nenin 113.8 të Kushtetutës, në nenet 51, 52 dhe 53 të Ligjit nr. 03/L-121 për Gjykatën Kushtetuese të Republikës së Kosovës (në tekstin e mëtejme: Ligji), si dhe rregullin 75 të Rregullores së punës së Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Kosovës (në tekstin e mëtejme: Rregullorja e punës).

Procedura në Gjykatën Kushtetuese

7. Më 6 dhjetor 2016, gjykata referuese dorëzoi kërkesën në Gjykatën Kushtetuese të Republikës së Kosovës (në tekstin e mëtejme: Gjykata).
8. Më 7 dhjetor 2016, Kryetarja e Gjykatës caktoi gjyqtarin Bekim Sejdiu gjyqtar raportues dhe Kolegjin shqyrtues, të përbërë nga gjyqtarët: Snezhana Botusharova (kryesuese), Ivan Čukalović dhe Selvete Gërxhaliu-Krasniqi (gjyqtarë).
9. Më 15 dhjetor 2016, Gjkata njoftoi gjykatën referuese dhe AKP-në për regjistrimin e kërkesës.
10. Më 18 janar 2017, Gjkata kërkoj nga AKP-ja që të përgjigjet në disa pyetje konkrete që ndërlidhen me thelbin e kërkesës në shqyrtim.
11. Më 2 shkurt 2017, AKP-ja u përgjigj ndaj pyetjeve të ngritura lidhur me kërkesën në shqyrtim.

12. Më 15 shkurt 2017, Gjykata ua dërgoi anëtarëve të Forumit të Komisionit të Venecias një kërkesë me disa pyetje për analizë krahasimtare lidhur me kërkesën në shqyrtim.
13. Më 20 shkurt 2017, përgjigjet e AKP-së iu dërguan gjykatës referuese për ndonjë koment eventual.
14. Më 27 shkurt 2017, gjykata referuese dorëzoi komente shtesë.
15. Ndërmjet datave 28 shkurt 2017 dhe 6 mars 2017, u përgjigjën këta anëtarë të Forumit të Komisionit të Venecias: Gjykata Kushtetuese e Afrikës së Jugut, Gjykata Kushtetuese e Republikës së Çekisë, Gjykata Kushtetuese e Bullgarisë, Gjykata Kushtetuese e Sllovakisë, Gjykata Kushtetuese e Sllovenisë dhe Gjykata Kushtetuese e Kroacisë.
16. Më 30 mars 2017, Dhoma e Posaçme e Gjykatës Supreme njoftoi Gjykatën për kërkesën e paraqitur në Dhomën e Posaçme nga palët e treta (në cilësinë e kreditorëve), për caktimin e masës siguruese ndaj “AC Agrokosova”, duke kërkuar të ndalohet shitja në procedurë të likuidimit të ngastrave kadastrale. Dhoma e Posaçme kishte njoftuar palët e treta se nuk mund ta caktojë masën siguruese përderisa Gjykata Kushtetuese të nxjerr vendim përfundimtar për vlerësimin e kushtetutshmërisë së neneve 10 dhe 40.1.5 të Shtojcës së Ligjit për AKP-në.
17. Më 12 prill 2017, palët e treta kërkuan nga Gjykata që të caktojë masën e përkohshme, sepse Autoriteti i Likuidimit do të fillonte me shitjen e parcelave përkatëse kadastrale më së largu deri më 28 prill.
18. Më 14 prill, përfaqësuesit ligjorë të palëve të treta dorëzuan në Gjykatë një shkresë njoftuese të cilën ata, më herët, ia kishin adresuar AKP-së, duke theksuar se: “ [...] Gjykata Kushtetuese e Kosovës ende nuk e ka dhënë mendimin rreth kërkesës suaj dhe nuk ka marrë vendim për caktimin e Masës së Sigurisë, andaj luteni që t’i përjashtoni nga privatizimi dhe shitja parcelat kadastrale me numër 1715 në sipërfaqe prej 0.65, 17ha 1516 në sipërfaqe prej 04437 ha të evidentuara në emër të Hortikulturës - ish Mlladosti në Gjilan, derisa të përfundojë procedura në Gjykatën Kushtetuese të Kosovës dhe në Dhomën e Posaçme të Gjykatës Supreme të Kosovës.”
19. Më 9 maj 2017, Gjykata aprovoi njëzëri pranueshmërinë e kërkesës.
20. Të njëjtën ditë, Gjykata me shumicë votash konstatoi se nenet 10 dhe 40.1.5 të Shtojcës së Ligjit për AKP-në janë në pajtim me Kushtetutën.

Përmbledhja e fakteve

21. Nga shkresat e lëndës rezulton se kërkesa në shqyrtim rrjedh nga një padi nga palët e treta, I. M. dhe H. M., që ka të bëjë me vërtetimin e të drejtave pronësore të tyre për dy ngastra të tokës në rajonin e Gjilanit. Pretendohet se palët e treta kishin fituar të drejtën pronësore ndaj ngastrave në fjalë

nëpërmjet një kontrate të shitblerjes të vitit 1972 të lidhur ndërmjet tyre dhe KBI "Agrokultura" Gjilan.

22. Më 29 dhjetor 2009, Gjykata Komunale në Gjilan, me Aktgjykimin C. nr. 5/08, gjatë zhvillimit të procedurës kontestimore ndërmjet palëve të treta, në cilësi të paditësve dhe KBI "Agrokultura", në cilësi të palës së paditur, kishte vendosur se ngastrat e kontestuarra ishin pronë e palëve paditëse, të cilat i kishin blerë ato në vitin 1972.
23. Më 5 shkurt 2010, AKP-ja paraqiti ankesë në Dhomën e Posaçme të Gjykatës Supreme kundër aktgjykimit të lartpërmendur të Gjykatës Komunale në Gjilan, duke pretenduar ekzistimin e shkeljeve të dispozitave procedurale, vërtetimin e gabuar dhe jo të drejtë të gjendjes faktike dhe zbatimin e gabuar të së drejtës materiale.
24. Rrjedhimisht, procedura kontestimore u zhvendos në Dhomën e Posaçme të Gjykatës Supreme.
25. Më 5 dhjetor 2013, Dhoma e Posaçme e Gjykatës Supreme pranoi një shkresë nga Autoriteti i Likuidimit ku kërkohej pezullimi i të gjitha procedurave gjyqësore, në pajtim me nenin 10 të Ligjit për AKP-në, sepse KBI "Agrokultura" kishte hyrë në likuidim.
26. Më 6 dhjetor 2016, gjykata referuese dorëzoi kërkesë në Gjykatë duke kërkuar vlerësimin e kushtetutshmërisë së neneve 10 dhe 40.1.5 të Shtojcës së Ligjit për AKP-në.

Pretendimet e gjykatës referuese

27. Gjykata referuese pretendon ekzistimin e shkeljes së nenit 46 [Mbrojtja e Pronës] të Kushtetutës, në lidhje me nenin 1 të Protokollit nr. 1 (Mbrojtja e Pronës) të Konventës.
28. Thelbi i kërkesës së gjykatës referuese konsiston në pretendimin se nenet e kontestuarra cenojnë të drejtat pronësore të palëve të interesuara, përkatësisht të kreditorëve, sepse çdo veprim dhe procedurë gjyqësore ku është e përfshirë një ndërmarrje shoqërore apo asetet e saj, që është subjekt i vendimit për likuidim, pezullohet pas njoftimit të vendimit për likuidim në gjykatën përkatëse nga Autoriteti i Likuidimit.
29. Gjykata referuese pohon se *"pezullimi apo hedhja poshtë e një padie pronësore kundër një NSH-je në likuidim në bazë të nenit 9.3 të Rreg. UNMIK-ut 2005/18 nuk do të përputhet me mbrojtjen e të drejtave pronësore sipas nenit 1, Protokollit 1, të KEDNJ dhe me jurisprudencën e themeluar të GJEDNJ, pasi që do t'u privonte paditësve të drejtat e tyre që të drejtat e tyre pronësore të gjykohen nga një gjykatë e pavarur. Që të pezullohet të shqyrtuarit e padisë pronësore të paditësve do të përbënte shkelje të nenit 1 të Protokollit 1 të KEDNJ."*

30. Gjykata referuese më tej arsyeton se “kjo linjë e arsytimit është e bazuar në vlerësimin se pezullimi i lëndës së gjykatës e referon kërkesën së pari dhe kryesisht te Autoriteti i Likuidimit i cili nuk është gjykatë. Ndërsa çfarëdo vendimi i Autoritetit të Likuidimit mund të kundërshtohet në gjykatë, procedurë, duke i dhënë kompetenca Autoritetit të Likuidimit për të shfrytëzuar dhe disponuar me asetet e NSH-së në likuidim, praktikisht krijon rrezik për paditësit që të humbin pronën e tyre në procedurë sepse dispozitat për të mbrojtur në mënyrë efektive pronaret e pasurisë së paluajtshme potencialisht nuk janë efektive dhe/ose renditja e kërkesës pronësore në procedurë të likuidimit është shumë e ulët, duke pasur parasysh të drejtën themelore dhe të njeriut për pronë. Në këtë mënyrë pronarët e ndikuar mund të jenë në rrezik duke qenë subjekt të shpronësimit de fakto pa e marr kompensimin adekuat.”
31. Gjykata referuese më tej shton se “[...] s’ekziston dyshim i mbetur dhe serioz nëse dispozitat për pezullimin e procedurës gjyqësore lidhur me posedimin apo pronësinë janë kushtetuese apo jo. Nëse nuk janë, atëherë ka nevojë që të anulohen nga ana e Gjykatës Kushtetuese, gjë që do të ishte gjithashtu relevante për vendimin e lëndës në pritje.”
32. Gjykata referuese po ashtu thekson se “për këtë lëndë nuk është thelbësore pyetja nëse Gjykata Kushtetuese mund të shqyrtojë gjithashtu përputhshmërinë e akteve legjislative me nenin 1, Protokollin 1 i Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut, që është instrument ligjor ndërkombëtar detyrues në Kosovë, bazuar në nenin 22 të Kushtetutës. Pasi që e drejta themelore për mbrojtjen e pronësisë është e mbrojtur me nenin 46 të Kushtetutës së Kosovës”
33. Për sa i përket qëllimit të likuidimit, gjykata referuese shprehet se “Qëllim i likuidimit është që të grumbullojë të gjitha asetet e subjektit në likuidim për të plotësuar kërkesat e kreditorëve për aq sa është e mundur dhe në linjë me kategorinë e prioritetëve të kërkesave të tyre. Kategoritë e prioritetëve të kërkesave janë të përcaktuara me nenin 40. Kërkesat që ndërlidhen me posedimin me pronën janë në kategorinë e pestë, që do të thotë se janë të renditura nën shpenzime të procedurës dhe kërkesat e siguruara, por dominon mbi kërkesat preferenciale të punonjësve, kërkesave të pasiguruara dhe kërkesat e pronarëve/aksionarëve të subjektit nën likuidim.”
34. Përfundimisht, gjykata referuese i drejtohet Gjykatës: “Pasi që është e drejtë ekskluzive prerogative e Gjykatës Kushtetuese që zyrtarisht të anulojë legjislacionin e miratuar nga Kuvendi, gjykata në pajtim me nenin 113, paragrafi 8, të Kushtetutës dhe rregullin 75 të Rregullores së punës së Gjykatës Kushtetuese, paraqet çështjen e kushtetutshmërisë së nenit 10 dhe 40.1.5 të Shtojcës së Ligjit nr. 04/L-034 për Agjencinë Kosovare të Privatizimit përmes kësaj kërkeje drejtuar Gjykatës Kushtetuese.”

Komentet e dorëzuara nga APK-ja

35. Në komentet e saj, AKP-ja fillimisht sqaron:

"Ndërmarrja Shoqërore "KBI Agro-kultura" vazhdon të jetë në procedurën e likuidimit që është në zhvillim e sipër e nuk është përmbyllur. Ashtu si dhe rreth 500 ndërmarrje të tjera shoqërore, edhe "KBI Agro-kultura" i është nënshtruar këtij procesi me anë të vendimmarrjes së Bordit të AKP-së, në zbatim të përgjegjësiave ligjore parashikuar qartë në Ligjin për AKP-në. Procesi i likuidimit, si proces transformimi i pronës shoqërore në pronësi private duke mundësuar qarkullimin e mjeteve dhe rivitalizimin e aseteve tashmë për shumë kohë të bllokuara dhe në gjendje amortizimi, përbën fazën finale të mandatit të AKP-së për administrimin e kësaj prone. Sigurisht ky proces kalon nëpër një sërë hapash e konsiston në disa veprimtari të rëndësishme mes të cilave më të rëndësishme janë sigurisht shitja, apo transformimi i pronësisë mbi asetet e N.Sh-së, vlerësimi i kërkesave kreditore e pronësore nga Autoriteti i Likuidimit, duke përfshirë edhe vlerësimin gjyqësor mbi bazën e ankimit të këtij vlerësimi, e shpërndarja e fondeve kreditorëve. Në këtë moment, Autoriteti i Likuidimit ka kryer vlerësimin e të gjitha kërkesave kreditore apo pronësore, por një numër vendimesh të Autoritetit të Likuidimit janë ankimuar dhe presin vendimmarrjen e Dhomës së Posaçme [...]."

36. Më tej, AKP-ja vë në pah:

"Të drejtat pronësore të palëve me pretendime ndaj "KBI Agro-kultura" garantohen nëpërmjet shqyrtimit të këtyre pretendimeve nga Autoriteti i Likuidimit [...]. Shqyrtimi i pretendimeve nga Autoriteti i Likuidimit sigurisht përbën vetëm shkallën e parë të vlerësimit të këtyre pretendimeve, pasi neni 5.7 i Ligjit dhe neni 37.7 i Shtojcës së Ligjit për PAK, i jep të drejtë çdo pronari të pretenduar, që është i pakënaqur me vlerësimin e Autoritetit të Likuidimit, që brenda 30 ditësh të ankimojë vendimmarrjen e Autoritetit të Likuidimit ndaj pretendimit të tij në Kolegjin e Specializuar të Dhomës së Posaçme të Gjykatës Supreme të Kosovës. Në procedurën gjyqësore pala ka gjithë të drejtat procedurale parashikuar në Ligjin 04/L-033, duke përfshirë edhe të drejtën për të kërkuar Urdhër Paraprak Gjyqësor për pezullimin e tjetërsimit të asetit (shitjes në likuidim) në bazë të nenit 55 të Shtojcës së Ligjit 04/L-033 Për Dhomën e Posaçme [...]. Pala e pakënaqur edhe me Aktgjykimin apo Aktvendimin e Kolegjit të Specializuar, në bazë të ankesës ndaj Vendimit të Autoritetit të Likuidimit mbi pretendimin pronësor, mund t'i drejtohet Kolegjit të Apelit [...]. Pra shqyrtimi i pretendimit pronësor të palës kalon nëpër një sërë filtrash duke siguruar jo vetëm në tërësi, por edhe në çdo shkallë të veçantë zbatimin e së drejtës së palës për një proces të rregullt ligjor."

37. AKP-ja më tutje sqaron:

"Në bazë të nenit 10 të Shtojcës së Ligjit të AKP-së, me hyrjen në likuidim të ndërmarrjes, pezullohet çdo procedurë gjyqësore apo arbitrazhi në zhvillim e sipër në një gjykatë apo tribunal arbitrazhi, duke përfshirë edhe procedurat para Dhomës së Posaçme të Gjykatës Supreme të Kosovës. Ky parashikim ligjor është vendosur nga legjislatori me qëllim përqendrimin e shqyrtimit të pretendimeve kreditore apo pronësore në një autoritet të

vetëm për të eliminuar vendimmarrjen paralele mbi të njëjtat pretendime, ndërkohë që ndërmarrja u nënshtrohet procedurave të likuidimit. Pa këtë parashikim do të krijohej një situatë konfuze për mbrojtjen e të drejtave të pronarëve apo kreditorëve të pretenduar që mund të ishin subjekt vlerësimi e shqyrtimi edhe para ndonjë gjykate themelore apo Dhomës së Posaçme, përveç shqyrtimit nga Autoriteti i Likuidimit. Por një parashikim i tillë ligjor nuk përbën asesi një cenim të ndonjë të drejtë të kreditorit apo pronarit të pretenduar.”

38. Përfundimisht, AKP thekson:

“Kategorizimi në rang prioritetesh i shpërndarjes së fondeve sipas kërkesave/interesave pronësore është karakteristikë thelbësore e legjislacionit mbi likuidimin/falimentimin në çdo vend demokratik të Botës që respekton ekonominë e tregut. Neni 40 i Shtojcës së Ligjit të PAK i shërben pikërisht këtij qëllimi. Megjithatë, bën përshtypje që objekt i saj ka qenë dispozita e nenit 40.1.5 dhe jo ajo e nenit 40.1.8 që i vendos pikërisht një kategori tjetër të drejtash pronësore më poshtë në radhën e pagesave. Së fundmi, dëshirojmë të theksojmë se fillimi i procesit të likuidimit ndaj një ndërmarrje nuk nënkupton tjetërsimin e menjëhershëm të aseteve të saj. Tjetërsimi i aseteve të ndërmarrjes në likuidim kryhet nga AKP-ja nëpërmjet një procesi tenderimi të hapur e transparent ku respektohen plotësisht të drejtat e palëve. Madje nuk tentohet të nxirret në shitje ndonjë aset ndaj të cilit ka pretendim pronësor të pavendosur”.

Komentet shtesë të gjykatës referuese

39. Në komentet shtesë, gjykata referuese, ndër të tjera, theksoi:

- a) *Qëllimi i likuidimit është që të mbyll të gjitha asetet (pavarësisht nga natyra e tyre ligjore dhe vlera, kështu duke prekur pronën, kërkesat, të drejtat e çfarëdo lloji) dhe të përdor ato për të kënaqur të gjitha kërkesat ndaj entitetit në atë që zakonisht referohet si mekanizëm "ujëvarë ": Paraja është përdorur për të mbuluar kategoritë e paditësve prej lart deri poshtë duke ndjekur sistemin juridik të prioriteteve (neni 40 i Shtojcës së Ligjit mbi AKP) dhe vetëm pasi një kategori është e kënaqur plotësisht, pjesa e mbetur nëse ka ndonjë përdoret për kategorinë tjetër më të ulët (neni 41 i Shtojcës së Ligjit mbi AKP-në). Brenda një kategorie, nëse fondet e mbetura janë të pamjaftueshme për të mbuluar të gjithë kreditorët, secili prej tyre merr të njëjtën përqindje për të mbuluar kërkesën e tij. Pas mbylljes së likuidimit, entiteti shuhet ligjërisht (neni 45 i Shtojcës së Ligjit mbi AKP-në). Kreditorët që kanë kërkesa në klasat prioritare të ulëta, për të cilët nuk kanë mbetur burime për të shpërndarë, nuk marrin asgjë, me fjalë të tjera pësojnë një humbje të plotë. Kërkesat e palës së tretë nuk paraqesin asnjë përjashtim në këtë sistem. Nuk është një përjashtim që procedurat e likuidimit të vazhdojnë për vite me radhë. Për të finalizuar dhe mbyllur një likuidim të një NSH, autoriteti i likuidimit duhet të marrë pëlqimin e DHPGJS-së (neni 44 i Shtojcës së Ligjit mbi AKP), prandaj DHPGJS-ja ka një pasqyrë lidhur me procedurat e kryera të likuidimit.*

- b) *AKP-ja me të drejtë vuri në dukje se ligjshmëria e veprimeve të autoritetit të likuidimit mund të jenë objekt i shqyrtimit gjyqësor. Përveç se është e vlefshme të përmendet se kërkesave të bazuara në pronë i është atribuuar një kategori e caktuar e prioritetit me ligj (neni 40 paragrafi 1.5. i Shtojcës së Ligjit mbi AKP-në). Gjithashtu duhet të theksohet se të ardhurat e privatizimit të aseteve të një NSH mbahen nga AKP-ja në ruajtje apo besim, të ndara nga fondet e agjencisë. As NSH nuk mban përgjegjësi për detyrimet e AKP-së, e as që AKP-ja ka qasje në fondet që i përkasin një NSH të caktuar (neni 18 i Ligjit për AKP-në). Në këtë mënyrë, është e siguruar se të gjitha asetet e NSH-së përdoren vetëm për këtë NSH dhe për asgjë tjetër. Aspekti tjetër i kësaj është i qartë se nuk ka detyrim asnjë institucion për kërkesat që nuk mund të plotësohen nga fondet dhe asetet e NSH-së në kuadër të sistemit (prioritet shpërndarja ujëvarë), e cila është përmendur më lart. Përveç mbrojtjes e cila është e natyrshme në këtë sistem, kërkesave pronësore nuk i është dhënë mbrojtje e veçantë të çfarëdo lloji.*

Komentet kryesore të pranuar nga Forumi i Komisionit të Venecias

40. Gjkata vëren se nga përgjigjet e pranuar të Forumit të Komisionit të Venecias, vihet në pah se në shtetet që kanë dërguar përgjigje ekzistojnë situata juridike të ngjashme por që nuk janë identike me Republikën e Kosovës, gjegjësisht me rastin konkret.
41. Gjkata po ashtu vëren se në shumicën e komenteve të pranuar nga Forumi i Komisionit të Venecias theksohet se procesi i likuidimit dhe i falimentimit të ndërmarrjeve, qofshin ato publike apo private, prek pozitën dhe interesat e kreditorëve. Sidoqoftë, në të gjitha rastet në fjalë, të drejtat e kreditorëve mbrohen dhe realizohen në procedura gjyqësore.
42. Në këtë kuptim, Gjkata Kushtetuese e Bullgarisë u shpreh se “*aktet e autoriteteve që zhvillojnë procedurën e privatizimit i nënshtrohen kontrollit gjyqësor. Përpjekjet e ligjvënësit për t’i liruar aktet e tilla nga gjyqësia administrative janë shpallur jokushtetuese nga Gjkata Kushtetuese. Të drejtat e kreditorëve në procedurë të likuidimit, falimentimit ose të privatizimit i nënshtrohen mbrojtjes gjyqësore.*”
43. Gjkata Kushtetuese e Kroacisë u shpreh se “*procedurat e falimentimit zhvillohen me qëllim të kënaqjes së kërkesave të kreditorëve duke i shitur asetet e debitorit. Procedura e falimentimit zhvillohet ekskluzivisht nga Gjkata Komerciale kompetente.*”
44. Gjkata Kushtetuese e Sllovakisë sqaroi se “*një ndërmarrje shtetërore mund të shpërbëhet me ose pa likuidim. Likuidimi zhvillohet atëherë kur asetet nuk barten tek pasardhësi. Megjithatë, nëse ndërmarrja shpërbëhet sipas rregullave të Ligjit të Privatizimit, atëherë nuk zhvillohet likuidimi. Për këtë arsye, procedurat gjyqësore që janë në pritje gjatë zhvillimit të procedurës së privatizimit nuk pezullohen dhe kompetence për t’i vendosur paditë pronësore mbetet tek gjykatat civile.*”

45. Gjykata Kushtetuese e Republikës së Çekisë shpjegoi se “kur merret vendimi për likuidim atëherë likuidimi regjistrohet në regjistër komercial dhe administratori luan rolin e organit të themeluar me ligj. Administratori i ndërmerr të gjitha veprimet e nevojshme për t’i vendosur të gjitha paditë dhe detyrimet ashtu që ndërmarrja të likuidohet sa më parë që është e mundur. Ai i fton publikisht kreditorët për t’i paraqitur paditë e tyre kundër ndërmarrjes brenda një afati kohor të caktuar. Procedurat gjyqësore të filluara para deklaratës së likuidimit vazhdojnë më tej me të vetmin dallim se në atë rast administratori që rishtazi e përfaqëson ndërmarrjen në gjykatë në vend të organit të caktuar me ligj. Likuidimi nuk mund të mbyllet para përfundimit të procedurave gjyqësore sepse të gjitha paditë dhe detyrimet e paraqitura duhet të zgjidhen.”
46. Gjykata Kushtetuese e Afrikës së Jugut u shpreh se “kur procedurat ligjore janë pezulluar si rrjedhojë e urdhrit për likuidim të një ndërmarrjeje, personi që ka iniciuar likuidimin e ndërmarrjes apo që ka marrë vendim të posaçëm të likuidimit vullnetar të një ndërmarrjeje, personi që ka filluar procedurat ligjore mundet pas dhënies së njoftimit me shkrim administratorit t’i vazhdojë ato procedura në gjykatën e njëjtë.”
47. Gjykata Kushtetuese e Sllovenisë dorëzoi një vendim (U-I-288/04, i 17 marsit 2005), për vlerësim kushtetues të Ligjit për Transformimin e Fondit të Suksedimit të Republikës së Sllovenisë dhe Themelimi i Agjencisë Publike i Republikës së Sllovenisë për Suksedim. Ligji në fjalë ishte shpallur i papajtueshëm me Kushtetutën e Republikës së Sllovenisë, pasi që nuk përcaktonte vazhdimin e procedurave gjyqësore, civile dhe të përmbarimit, që ishin pezulluar duke u bazuar në atë ligj. Gjykata Kushtetuese e Sllovenisë kishte konstatuar se ligji i kontestuar cenonte të drejtat e individëve për mbrojtje gjyqësore të të drejtave.

Dispozitat përkatëse kushtetuese dhe ligjore

Dispozitat përkatëse kushtetuese:

Neni 46 [Mbrojtja e Pronës]

1. E drejta e pronës është e garantuar.
2. Shfrytëzimi i pronës rregullohet me ligj, në pajtim me interesin publik.
3. Askush nuk do të privohet në mënyrë arbitrare nga prona. Republika e Kosovës ose autoriteti publik i Republikës së Kosovës mund të bëjë eksproprijimin e pronës nëse ky eksproprijim është i autorizuar me ligj, është i nevojshëm ose i përshtatshëm për arritjen e qëllimit publik ose përkrahjen e interesit publik, dhe pasohet me sigurimin e kompensimit të menjëhershëm dhe adekuat për personin ose personat prona e të cilave ekspropriohehet.

4. Kontestet që lindin nga akti i Republikës së Kosovës ose autoritetit publik të Republikës së Kosovës për të cilat pretendohet se përbëjnë eksproprijimin, do të zgjidhen nga gjykata kompetente.

Dispozitat përkatëse të Ligjit nr. 04/L-033 për Dhomën e Posaçme të Gjykatës Supreme të Kosovës për çështjet që lidhen me Agjencinë Kosovare të Privatizimit

Neni 9 [Mbajtja e procedurës nga nën-kolegji apo gjyqtari i vetëm]

1. Çdo kolegji i specializuar i Dhomës së Posaçme mund të lëshojë urdhër për t'ia deleguar njërit prej anëtarëve të tij, apo një nën-kolegji që përbëhet nga dy anëtarë të tij, përgjegjësinë dhe autoritetin për të mbajtur një pjesë apo procedurën e plotë për një rast që është juridiksion i fushës së tij. Aktgjykimet dhe Aktvendimet e dhëna nga një gjyqtar i tillë i vetëm apo nën-kolegji i tillë do të konsiderohet të jetë lëshuar nga kolegji i plotë i specializuar në fjalë.

Dispozitat e kontestuara të neneve 10 dhe 40.1.5 të Shtojcës për Ligjin e AKP-së

*Neni 10
Pezullimi i veprimeve*

1. Çdo veprim gjyqësor, administrativ apo i arbitrazhit, procedurë apo akt që përfshin apo që është kundër një ndërmarrje (apo aseteve të saj) që është subjekt i Vendimit për Likuidim pezullohet pas parashtrimit të njoftimit të Vendimit për Likuidim nga ana e Autoritetit të Likuidimit në gjykatën përkatëse, autoritetin publik apo tribunalin e arbitrazhit. Ky njoftim i referohet këtij neni 10 dhe shoqërohet me një kopje të Vendimit për Likuidim dhe një kopje të Njoftimit të publikuar për likuidim.

2. Veprimet, procedurat apo aktet e tilla të pezulluara mund të vazhdojnë apo të jenë në fuqi vetëm me leje të Autoritetit të Likuidimit apo të Gjykatës. Këto veprime, procedura dhe akte përfshijnë mes tjerash, çdo veprim, procedurë apo akt:

2.1. që ka të bëjë me grumbullimin, kthimin apo zbatimin e kërkesave për borxhe, taksa, gjoba apo obligime të çfarëdo lloji;

2.2. që ka të bëjë me krijimin, pranimin, modifikimin, rritjen, përmbushjen, regjistrimin apo zbatimin e çdo kërkesë apo interesi kundrejt ndërmarrjes apo çdo aseti të ndërmarrjes;

2.3. çdo akt për realizimin, marrjen nën kontroll apo shitjen e aseteve të lëna peng, të hipotekuara apo që me çdo formë tjetër barre, apo ushtrimi i kontrollit mbi çdo aset të ndërmarrjes; dhe

2.4. procedurat apo veprimet rregullative që kanë të bëjnë me parandalimin apo korrigjimin e shkeljeve të dispozitave rregullative,

rregullave apo vendimeve përderisa ato kanë të bëjnë me pretendime monetare ndaj ndërmarrjes.

3. Pezullimi i veprimeve, procedurave dhe akteve nuk aplikohet në:

3.1. veprimet gjyqësore që në emër të ndërmarrjes drejtohen kundër palëve të treta;

3.2. procedurat penale ndaj ndërmarrjes apo një apo më shumë anëtarëve të menaxhmentit të saj;

3.3. transferimet apo disponimi me asetet e ndërmarrjes gjatë rrjedhës së rregullt të punës së ndërmarrjes, përfshirë transaksionet e përcaktuar në këtë Ligj dhe në veçanti në nenin 10;

3.4. procedurat apo veprimet rregullative që kanë të bëjnë me parandalimin apo korrigjimin e shkeljeve të dispozitave rregullative, rregullave apo vendimeve, nëse ato nuk përfshijnë pretendime monetare ndaj ndërmarrjes; dhe

3.5. inspektimet dhe kërkesat për inspektim të parashtruara nga bartësit e hipotekave të regjistruara, garancive të vërteta apo pengjeve të ngjashme që kanë të bëjnë me asetet e ndërmarrjes.

Neni 40

Prioritetet e kërkesave dhe interesave

1. Në procedurat e likuidimit të gjitha kërkesat e kreditorëve do të përmbushen në pajtim me kategoritë 1.1 – 1.8 më poshtë dhe sipas renditjes në vijim:

1.1. kostot e shitjes apo realizimit në mënyra tjera të pronës apo aseteve të ndërmarrjes;

1.2. kredia e siguruar pas kërkesës për riorganizim e shkaktuar në pajtim me nenin 13 të Rregullores së UNMIK-ut 2005/48 ose Ligjit për riorganizimin e ndërmarrjeve të caktuara, cilido që është në fuqi në atë kohë, në atë masë që kredia të jetë aprovuar nga gjykata. Ky prioritet ka të bëjë vetëm me të hyrat nga shitja apo transferimi në mënyra tjera i aseteve që sigurojnë kredinë;

1.3. kërkesat prioritare në renditjen në vijim:

1.3.1. shpenzimet e gjykatës;

1.3.2. shpenzimet e Autoritetit të Likuidimit dhe këshilltarëve mbështetës;

1.3.3. shpenzimet e Autoritetit të Likuidimit të nevojshme për mirëmbajtjen dhe mbrojtjen e pronës dhe aseteve të ndërmarrjes;

1.3.4. shpenzimet për operimin e vazhdueshëm të ndërmarrjes pas vendimit të Agjencisë apo gjykatës për të filluar procedurat e likuidimit; dhe

1.3.5. të gjitha kërkesat për shpenzimet administrative të shkaktuara gjatë riorganizimit apo gjatë procedurave të likuidimit;

1.4. kërkesat e siguruara deri në masën e realizuar nga asetet që sigurojnë kërkesat e tilla në shumën e atyre kërkesave të siguruara dhe kërkesave tjera;

*1.5. kërkesat bazuar në pronësinë e aseteve specifike përfshirë pasuritë e patundshme;
(...)*

1.8. kërkesat e pronarëve, aksionarëve, themeluesve, pjesëmarrësve apo partnerëve në ndërmarrje.

Vlerësimi i pranueshmërisë

48. Gjykata së pari do të shqyrtojë nëse kërkesa i përmbush kriteret e pranueshmërisë, të përcaktuara me Kushtetutë dhe të specifikuara më tej me Ligj dhe me Rregullore të punës.

49. Në këtë drejtim, Gjykata i referohet paragrafëve 1 dhe 8 të nenit 113 [Juridiksioni dhe Palët e Autorizuara] të Kushtetutës, që përcaktojnë:

1. Gjykata Kushtetuese vendos vetëm për rastet e ngritura para gjykatës në mënyrë ligjore nga pala e autorizuar.

(...)

8. Gjykatat kanë të drejtë t'i referojnë Gjykatës Kushtetuese çështje përkitazi me përputhshmërinë kushtetuese të një ligji, nëse ajo përputhshmëri është ngritur gjatë procedurës gjyqësore dhe gjykata referuese nuk është e sigurt për përputhshmërinë e ligjit të kontestuar me Kushtetutën dhe nëse vendimi i gjykatës referuese për rastin e caktuar, varet nga përputhshmëria e ligjit në fjalë.

50. Gjykata i referohet nenit 51 [Saktësimi i kërkesës] të Ligjit, që përcakton:

1. Kërkesa e ngritura në pajtim me nenin 113, paragrafi 8 të Kushtetutës do të parashtrohet nga gjykata vetëm nëse ligji i kontestuar duhet zbatohet drejtpërsëdrejti në çështjen që është pjesë e lëndës në shqyrtim dhe vetëm nëse ligjshmëria e ligjit të kontestuar është parakusht për marrjen e vendimit nga ana e gjykatës.

2. Kërkesa do të specifikoj cilat dispozita të ligjit konsiderohen në kundërshtim me Kushtetutën.

51. Gjykata po ashtu merr parasysh rregullin 75 dhe 76 të Rregullores së punës, që specifikojnë:

Rregulli 75 [Parashtrimi i kërkesës]

(1) Çdo gjykatë e Republikës së Kosovës mund të parashtrojë kërkesë në Gjykatë, në pajtim me nenin 113.8 të Kushtetutës, ex officio, ose me kërkesë të njëres palë të përfshirë në lëndë.

(2) Kërkesa duhet të theksojë përse vendimi i Gjykatës varet nga çështja e përputhshmërisë së ligjit me Kushtetutë. Dosja, e cila shqyrtohet nga Gjykata, duhet t'i bashkëngjitet kërkesës.

(3) Çdo gjykatë e Republikës së Kosovës mund të parashtrojë kërkesë për të iniciuar procedurën në pajtim me dispozitat e nenit 113.8 të Kushtetutës, pavarësisht nëse një palë e përfshirë në lëndë ka kontestuar kushtetutshmërinë e dispozitës përkatëse ligjore.

Rregulli 76 [Njoftimi]

Gjykata, pas parashtrimit të kërkesës, e urdhëron gjykatën që të pezullojë ndonjë procedurë që është duke u zhvilluar përkitazi me rastin në fjalë, derisa Gjykata të ketë lëshuar një vendim.

52. Duke iu referuar dispozitave të lartpërmendura, Gjykata duhet që fillimisht të vlerësojë nëse gjykata referuese është palë e autorizuar për të parashtruar një kërkesë të tillë.
53. Gjykata i referohet Aktvendimit të saj në rastin KO126/16, ku Gjykata konstatoi se secila përbërje e gjykatës së rregullt që ka kompetencë për të gjykuar rastin konkret, është palë e autorizuar për të paraqitur kërkesë në përputhje me nenin 113.8 të Kushtetutës.
54. Në ndërlidhje me këtë, Gjykata i referohet nenit 9 [Mbajtja e procedurës nga nën-kolegji apo gjyqtari i vetëm] të Ligjit nr. 04/L-033 për Dhomën e Posaçme të Gjykatës Supreme të Kosovës për çështjet që lidhen me Agjencinë Kosovare të Privatizimit që përcakton:

“1. Çdo kolegji i specializuar i Dhomës së Posaçme mund të lëshojë urdhër për t’ia deleguar njërit prej anëtarëve të tij, apo një nën-kolegji që përbëhet nga dy anëtarë të tij, përgjegjësinë dhe autoritetin për të mbajtur një pjesë apo procedurën e plotë për një rast që është juridiksion i fushës së tij. Aktgjykimet dhe Aktvendimet e dhëna nga një gjyqtar i tillë i vetëm apo nën-kolegji i tillë do të konsiderohet të jetë lëshuar nga kolegji i plotë i specializuar në fjalë.”

55. Gjkata vëren se, në rastin konkret, kërkesa është dorëzuar nga pesë gjyqtarë të Dhomës së Posaçme, duke përfshirë edhe Kryetarin e saj. Kjo përbërje e Gjykatës ka kompetencë për të gjykuar rastin AC-II-12-0086.
56. Prandaj, duke marrë parasysh sqarimet e mësipërme, Gjykata konsideron se kërkesa e tanishme është dorëzuar nga “gjykata” në kuptim të nenit 113.8 të Kushtetutës.
57. Më tutje, Gjykata i referohet vendimit të saj në rastin KO04/11, ku ishte përcaktuar se *“për ta vlerësuar pranueshmërinë e kërkesës, kjo gjykatë duhet së pari të shqyrtojë nëse ligji i kontestuar duhet të zbatohet drejtpërdrejt nga parashtruesja në lëndën në shqyrtim e sipër dhe, së dyti, nëse ligjshmëria e ligjit të kontestuar është parakusht për marrjen e vendimit për lëndën në shqyrtim e sipër nga parashtruesja. Së treti, është me rëndësi të shihet nëse parashtruesja ka specifikuar cilat dispozita të ligjit konsiderohen në kundërshtim me Kushtetutën.”*
58. Sa më sipër, rezulton se çdo kërkesë e dorëzuar nën nenin 113, paragrafi 8, të Kushtetutës, që të jetë e pranueshme, duhet t'i plotësojë kriteret në vijim: a) gjykata referuese duhet ta ketë rastin nën shqyrtim; b) ligji i kontestuar duhet të zbatohet drejtpërdrejt nga gjykata referuese në rastin nën shqyrtim; c) ligjshmëria e ligjit të kontestuar është parakusht për të marrë vendim në rastin nën shqyrtim; dhe ç) gjykata referuese duhet të specifikojë se cilat dispozita kushtetuese konsiderohen të papajtueshme me Kushtetutën (*Gjykata Kushtetuese e Republikës së Kosovës: rasti nr. KO126/16, Aktvendim për Papranueshmëri, i publikuar më 1 qershor 2017*).
59. Gjykata thekson se si kusht themelor për pranueshmëri të një kërkesë për kontroll incidental të kushtetutshmërisë, i përcaktuar shprehimisht edhe në Ligj dhe në Rregullore, është ekzistimi i të ashtuquajturit “element i lidhshmërisë së drejtpërdrejtë” ndërmjet dispozitave të ligjit të kontestuar dhe çështjes që është në gjykim të gjykatat e rregullta.
60. Gjykata konsideron se “zbatimi i drejtpërdrejtë” i normës konkrete nënkupton se nga zbatimi apo moszbatimi i drejtpërdrejtë i normës së kontestuar varet rezultati i vendimit nga ana e gjykatës referuese.
61. Së këndejmi, në mënyrë që të ekzistojë lidhje e drejtpërdrejtë, duhet të ketë një raport të domosdoshëm ndërmjet vendimit të Gjykatës Kushtetuese (zgjidhjes së çështjes së antikushtetutshmërisë së ligjit nga kjo Gjykatë) dhe zgjidhjes së çështjes kryesore nga gjykata referuese, si subjekt iniciues i gjykimit incidental – në kuptimin që gjykimi nga gjykata e zakonshme nuk mund të përfundojë në mënyrë të pavarur nga gjykimi në Gjykatën Kushtetuese” (*Shih, Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë -Vendimi V-30/10, i 17 qershorit 2010, dhe Vendimi nr. 13, i 4 majit 2009*).
62. Gjykata vëren se ky interpretim mbështetet edhe nga praktika e vendeve të tjera. Kështu, Gjykata Kushtetuese Federale e Gjermanisë thekson elementin lidhës ndërmjet normës së kontestuar dhe rastit konkret, duke arsyetuar se *“[...] nëse Gjykata do të shpallte jokushtetuese dispozitat e kontestuar do të*

refuzohej padia, ndërsa nëse shpallja e atyre dispozitave si kushtetuese do të rezultonte me aprovimin e padisë” (Shih Vendimin e Gjykatës Federale Kushtetuese të Gjermanisë 2 BvL 12, 13, 14, 15/56, të 6 nëntorit 1957).

63. Në rastin konkret, për ta vlerësuar pranueshmërinë e kërkesës, Gjykata duhet së pari të konstatojë nëse ligji i kontestuar duhet të zbatohet drejtpërsëdrejti nga gjykata referuese në lëndën në shqyrtim e sipër (përkatësisht lëndën me numër AC-II-12-0086); së dyti, nëse ligjshmëria e ligjit të kontestuar (gjegjësisht përputhja e tij me Kushtetutën) është parakusht për marrjen e vendimit për lëndën në shqyrtim e sipër nga gjykata referuese; së treti, është me rëndësi të shihet nëse gjykata referuese ka specifikuar cilat dispozita të Ligjit konsiderohen të jenë në kundërshtim me Kushtetutën.
64. Në dritën e fakteve të rastit dhe shqyrtimeve të mësipërme, Gjykata konsideron se kërkesa ngre dyshime serioze që kanë të bëjnë me kushtetutshmërinë e neneve 10 dhe 40.1.5., të Shtojcës së Ligjit për AKP-në. Po ashtu, gjykata referuese ka argumentuar se nenet specifike të Ligjit në fjalë duhet të zbatohen në lëndën me numër AC-II-12-0086.
65. Rrjedhimisht, pas ekzaminimit të pretendimeve dhe argumenteve përkatëse, të paraqitura nga ana e gjykatës referuese, si dhe analizimit të elementeve kryesore të kërkesës, Gjykata konsideron se kërkesa ngre çështje serioze, të cilat janë të një kompleksitetit të tillë sa që përcaktimi i tyre duhet të varet nga shqyrtimi i meritave të saj. Rrjedhimisht, kërkesa nuk mund të konsiderohet si qartazi e pabazuar, brenda kuptimit të rregullit 36 (1) (d) të Rregullores së punës dhe nuk është krijuar asnjë bazë tjetër për ta shpallur atë të papranueshme (Shih, për shembull, rastin nr. KO73/16, parashtues *Avokati i Popullit*, Vlerësim i kushtetutshmërisë së Qarkores Administrative nr. 01/2016, të nxjerrë nga Ministria e Administratës Publike të Republikës së Kosovës, më 21 janar 2016, Aktgjykim i 8 dhjetorit 2016, paragrafi 49 si dhe referencat tjera të përmendura në atë vendim).

Vlerësimi i meritave

66. Fillimisht, Gjykata sjellë në vëmendje se më 5 dhjetor 2013, Dhoma e Posaçme e Gjykatës Supreme pranoi një shkresë nga Autoriteti i Likuidimit ku kërkohej pezullimi i të gjitha procedurave gjyqësore, në pajtim me nenin 10 të Ligjit për AKP-në, sepse KBI “Agrokultura” kishte hyrë në likuidim. Ndërsa, gjykata referuese e dorëzoi kërkesën në Gjykatën Kushtetuese të Republikës së Kosovës më 6 dhjetor 2016 (përkatësisht pas tre vitesh).
67. Më tutje, Gjykata vë theksin në thelbin e pretendimeve të gjykatës referuese se pezullimi i procedurës gjyqësore kundër një NSH-je ndaj të cilës fillon procedura e likuidimit - dhe referimi i rastit tek Autoriteti i Likuidimit, privon paditësit nga e drejta e tyre që të drejtat e tyre pronësore të gjykohen nga një gjykatë e pavarur. Për më tepër, gjykata referuese argumenton se dispozitat për të mbrojtur në mënyrë efikase pronaret e pasurisë së paluajtshme potencialisht nuk janë efektive dhe se renditja e kërkesës pronësore në procedurë të likuidimit – sipas neni 40.1.5 të Shtojcës së Ligjit për AKP-në- është shumë e ulët, duke pasur parasysh të drejtën themelore të njeriut për pronë.

68. Në këtë drejtim, Gjykata së pari i referohet paragrafëve 1 dhe 2, të nenit 10, të Shtojcës së Ligjit për AKP-në, që përcaktojnë:

1. Çdo veprim gjyqësor, administrativ apo i arbitrazhit, procedurë apo akt që përfshin apo që është kundër një ndërmarrje (apo aseteve të saj) që është subjekt i Vendimit për Likuidim pezullohet pas parashtrimit të njoftimit të Vendimit për Likuidim nga ana e Autoritetit të Likuidimit në gjykatën përkatëse, autoritetin publik apo tribunalin e arbitrazhit. Ky njoftim i referohet këtij neni 10 dhe shoqërohet me një kopje të Vendimit për Likuidim dhe një kopje të Njoftimit të publikuar për likuidim.

2. Veprimet, procedurat apo aktet e tilla të pezulluara mund të vazhdojnë apo të jenë në fuqi vetëm me leje të Autoritetit të likuidimit apo të Gjykatës. Këto veprime, procedura dhe akte përfshijnë mes tjerash, çdo veprim, procedurë apo akt:

2.1. që ka të bëjë me grumbullimin, kthimin apo zbatimin e kërkesave për borxhe, taksa, gjoba apo obligime të çfarëdo lloji;

2.2. që ka të bëjë me krijimin, pranimin, modifikimin, rritjen, përmbushjen, regjistrimin apo zbatimin e çdo kërkesë apo interesi kundrejt Ndërmarrjes apo çdo aseti të ndërmarrjes;

2.3. çdo akt për realizimin, marrjen nën kontroll apo shitjen e aseteve të lëna peng, të hipotekuara apo që me çdo formë tjetër barre, apo ushtrimi i kontrollit mbi çdo aset të ndërmarrjes; dhe

2.4. procedurat apo veprimet rregullative që kanë të bëjnë me parandalimin apo korrigjimin e shkeljeve të dispozitave rregullative, rregullave apo vendimeve përderisa ato kanë të bëjnë me pretendime monetare ndaj ndërmarrjes.

69. Gjykata vëren se paragrafi 1, i nenit 10, të Shtojcës së Ligjit për AKP-në vërtetë përcakton se procedurat gjyqësore, administrative apo të arbitrazhit pezullohen pas njoftimit të Autoritetit të Likuidimit.

70. Mirëpo, Gjykata po ashtu vëren se në pajtim me paragrafin 2, të nenit 10, të Shtojcës së Ligjit për AKP-në: "Veprimet, procedurat apo aktet e tilla të pezulluara mund të vazhdojnë apo të jenë në fuqi vetëm me leje të Autoritetit të likuidimit apo të Gjykatës". Një interpretim tekstual i këtij paragrafi thekson faktin se ai i njeh gjykatës referuese kompetencën për të vendosur përkitazi me zhvillimin e procedurës së pezulluar, përkatësisht për të vazhduar apo për t'i lënë në fuqi veprimet procedurat apo aktet e pezulluara.

71. Gjykata vëren se, në kërkesën e saj, gjykata referuese nuk i referohet paragrafit 2, të nenit 10, të Shtojcës së Ligjit për AKP-në. Gjykata nuk ka njohuri për mënyrën e zbatimit në praktikë të nenit 10 të Shtojcës së Ligjit për AKP-në, sidomos të paragrafit 2. Për më tepër, gjykata referuese nuk është deklaruar

nëse pengohet nga Autoriteti i Likuidimit, përkitazi me zbatimin e dispozitës 2 të nenit 10 të Shtojcës së Ligjit për AKP-në.

72. Sidoqoftë, Gjykata nuk vëren se ekziston ndonjë pengesë që gjykata referuese të ndërmarrë ndonjërin nga dy veprimet në vijim, përkitazi me interpretimin dhe zbatimin e nenit 10 të Shtojcës së Ligjit për AKP-në, përkatësisht: (i) që të lejojë pezullimin e procedurës gjyqësore në pajtim me paragrafin 1, të nenit 10, të Shtojcës së Ligjit për AKP-në, ose (ii) të vazhdojë veprimet, procedurat apo aktet e tilla të pezulluara, që efektivisht do të thotë të rifillojë procedurat e pezulluara, në pajtim me paragrafin 2, të nenit 10, të Shtojcës për Ligjin e AKP-së.
73. Bazuar në jurisprudencën e vendeve të tjera në rastet e kontrollit incidental, gjykata referuese ka për obligim: (i) që të dëshmojë lidhjen e drejtpërdrejtë ndërmjet normës së kontestuar dhe rastit konkret që duhet të zgjidhet nga ajo; (ii) raportin e domosdoshëm që ka gjykata referuese ndaj zbatimit të normës konkrete, dhe (iii) gjykata referuese duhet të sigurohet se nuk ekziston ndonjë ligj, normë tjetër që do t'ia mundësonte asaj zgjidhjen e rastit konkret (*Shih jurisprudencën e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë cituar më lart*).
74. Gjykata konsideron se gjykata referuese nuk ka argumentuar se ekziston ndonjë pengesë që, në rastin konkret, ia pamundëson asaj që të zbatojë paragrafin 2, të nenit 10, të Shtojcës për Ligjin për AKP-në, si dispozitë tjetër që do t'ia mundësonte asaj zgjidhjen e rastit.
75. Përkitazi me pretendimet e gjykatës referuese të ngritura ndaj nenit 40.1.5 të Shtojcës së Ligjit për AKP-në, Gjykata vëren se rasti nën shqyrtim ndërlidhet me procesin e privatizimit dhe se ligjvënësi kosovar ka nxjerrë ligje për zbatimin e politikave përkatëse ekonomike dhe sociale, në të mirë të interesit publik.
76. Për Gjykatën është e natyrshme që hapësira e vlerësimit që i lejohej ligjvënësit në zbatimin e politikave ekonomike e sociale duhet të jetë e gjerë dhe duhet respektuar gjykimin e ligjvënësit se çka është “interesi publik”, përveç nëse ai gjykim është qartazi pa bazë të arsyeshme kushtetuese. Me fjalë të tjera, edhe pse Gjykata nuk mund të zëvendësojë vlerësimin e saj me atë të degëve të tjera të pushtetit shtetëror (në këtë rast, atij legjislativ), ajo është e detyruar që t'i shqyrtojë masat e kontestuara në bazë të nenit 46 të Kushtetutës, në lidhje me nenin 1 të Protokollit nr. 1 të Konventës, dhe, duke vepruar kështu, duhet t'i hetojë faktet në referencë të të cilave kanë vepruar autoritetet publike (*Shih rastin James dhe të tjerët kundër Mbretërisë së Bashkuar, GJEDNJ, aplikacioni 8793/79, Aktgjykim i 21 shkurtit 1986, paragrafi 46*).
77. Rrjedhimisht, Gjykata duhet të konstatojë nëse është gjetur ekuilibri i drejtë ndërmjet kërkesave të interesit të përgjithshëm të shoqërisë dhe kërkesave për mbrojtje të të drejtave themelore të individit (*Shih rastin Sporrang dhe Lonroth kundër Suedisë, GJEDNJ, aplikacioni nr. 7151/75; 7152/75, Aktgjykim i 23 shtatorit 1982, paragrafi 69*). Sidomos, duhet të ketë lidhje të arsyeshme të proporcionalitetit të mjeteve të përdorura dhe synimit që duhet

të realizohet nga cilado masë që individit ia kufizon të drejtën në pronë (Shih James dhe të tjerët aktgjykim i cituar më parë, paragrafët 34 dhe 50).

78. Në këtë drejtim, Gjykata sërish vë në spikamë thelbin e pretendimit të gjykatës referuese përkitazi me nenin 40.1.5 të Shtojcës së Ligjit për AKP-në: *“Kategoritë e prioriteteve të kërkesave janë të përcaktuara me nenin 40. Kërkesat që ndërlidhen me posedimin me pronën janë në kategorinë e pestë, që do të thotë se janë të renditura nën shpenzime të procedurës dhe kërkesat e siguruara, por dominon mbi kërkesat preferenciale të punonjësve, kërkesave të pasiguruara dhe kërkesat e pronarëve/aksionarëve të subjektit nën likuidim.”*
79. Gjykata po ashtu i referohet thelbit të komenteve të AKP-së përkitazi me nenin 40.1.5 të Shtojcës së Ligjit për AKP-në: *“Shqyrtimi i pretendimeve nga Autoriteti i Likuidimit sigurisht përbën vetëm shkallën e parë të vlerësimit të këtyre pretendimeve, pasi neni 5.7 i Ligjit dhe neni 37.7 i Shtojcës së Ligjit për PAK, i jep të drejtë çdo pronari të pretenduar, që është i pakënaqur me vlerësimin e Autoritetit të Likuidimit, që brenda 30 ditësh të ankimojë vendimmarrjen e Autoritetit të Likuidimit ndaj pretendimit të tij në Kolegjin e Specializuar të Dhomës së Posaçme të Gjykatës Supreme të Kosovës.”*
80. Në këtë drejtim, Gjykata vëren se neni 40.1.5 i Shtojcës së Ligjit për AKP-në përbën kufizim të së drejtës në pronë të palëve të interesuara, mirëpo ky kufizim nuk është me automatizëm cenim i interesave pronësore, sepse, megjithatë, siç edhe shihet nga përgjigjja e AKP-së, ligji në fuqi në Kosovë përcakton se vendimet e Autoritetit të Likuidimit nuk janë përfundimtare, por se ato vendime mund të apelojnë te Dhoma e Posaçme e Gjykatës Supreme.
81. Kufizimi i të drejtave për qasje në gjykatë nuk mund të kufizojë ose zvogëlojë qasjen në gjykatë të individit deri në atë shkallë sa që do të dëmtohej vet thelbi i të drejtës. Për më tepër, kufizimi nuk mund të jetë në përputhje me nenin 31 të Kushtetutës në lidhje me nenin 6 (1) të Konventës nëse nuk respektohet “qëllimi legjitim” dhe nëse nuk ka “marrëdhënie të arsyeshme të proporcionalitetit ndërmjet mjeteve të përdorura dhe qëllimit që kërkohet të arrihet” (Shih rastin *Ashigdane kundër Mbretërisë së Bashkuar*, GJEDNJ, aplikacioni nr. 8225/78, Aktgjykim i 28 majit 1986, paragrafi 57).
82. Gjykata vëren se, në rastin konkret, nenet e kontestuara 10 dhe 40.1.5 të Shtojcës së Ligjit për AKP-në, nuk cenojnë thelbin e të drejtës për mbrojtje gjyqësore të të drejtave dhe mbrojtje të pronës së kreditorëve sepse: (i) kufizimi është paraparë me ligj të miratuar nga Kuvendi i Republikës së Kosovës; (ii) kufizimi është objektiv dhe i arsyeshëm sepse parandalon shkaktimin e konfuzionit që do krijohet nga zhvillimi i procedurave paralele në gjykatën referuese dhe tek Autoriteti i Likuidimit; dhe, (iii) parimi i proporcionalitetit zbatohet sepse pas përqendrimit fillestar të procedurave tek Autoriteti i Likuidimit – me qëllim të shmangies së procedurave paralele - ofrohen garanci procedurale për t'i kontestuar vendimet e Autoritetit të Likuidimit tek Dhoma e Posaçme e Gjykatës Supreme (në dy shkallë brenda kësaj Dhome).

83. Për më tepër, Gjykata i referohet paragrafit 3, të nenit 44 [Mbyllja e rastit], të Shtojcës së Ligjit për AKP-në që përcakton: *“Me kërkesë të Autoritetit të Likuidimit, nëse asnjë kreditor nuk ka parashtruar kërkesë brenda Afatit të Fundit për Parashtrimin e Kërkesave, Gjykata nxjerr vendim për lejimin e mbylljes së rastit të likuidimit.”*
84. Gjykata konsideron se kjo përforcon garancitë për mbrojtje gjyqësore të të drejtave pronësore, duke përfshirë edhe pretendimet e kreditorëve gjatë procesit të likuidimit të NSH-ve.
85. Si përfundim, Gjykata konsideron se nenet e kontestuara 10 dhe 40.1.5 të Shtojcës së Ligjit për AKP-në, janë në përputhje me Kushtetutën.

PËR KËTO ARSYE

Gjykata Kushtetuese, në mbështetje të nenit 113.8 të Kushtetutës, në mbështetje të neneve 51, 52 dhe 53 të Ligjit dhe në mbështetje të rregullit 75 të Rregullores së punës, në seancën e mbajtur më 9 maj 2017, njëzëri

VENDOS

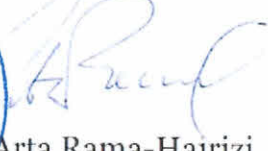
- I. TA DEKLAROJË kërkesën të pranueshme;
- II. TE KONSTATOJË, me shumicë votash, që nenet 10 dhe 40.1.5 të Shtojcës së Ligjit nr. 04/L-034 për Agjencinë Kosovare të Privatizimit janë në përputhje me Kushtetutën e Republikës së Kosovës;
- III. T'UA KUMTOJË këtë vendim palëve;
- IV. TA PUBLIKOJË këtë vendim në Gazetën Zyrtare, në pajtim me nenin 20.4 të Ligjit;
- V. Ky vendim hyn në fuqi menjëherë.

Gjyqtari raportues

Bekim Sejdiu

Kryetarja e Gjykatës Kushtetuese

Arta Rama-Hajrizi